

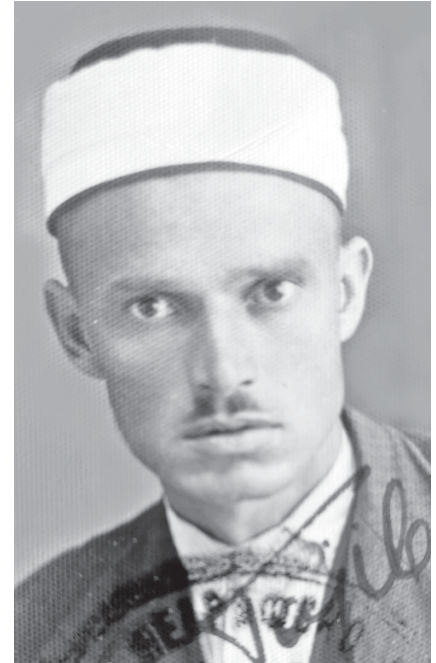
TAJIB-EF. BALTA – PORTRET IMAMA U VAREŠU U XX STOLJEĆU

Ferid DAUTOVIĆ

Studentski centar Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini

SAŽETAK: Autor u ovom radu predstavlja biografiju vrijednog vareškog imama Tajib-ef. Balte koji je gotovo cijeli radni vijek proveo u džematu Budoželje, općina Vareš, gdje se zajedno s porodicom i skrasio. Na osnovu neobjavljene građe iz arhiva Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu, autor portretira vjersko-prosvjetno djelovanje Tajib-ef. Balte koji je od najviših organa Islamske zajednice pohvaljivan za svoj misijski rad.

Ključne riječi: Tajib-ef. Balta, Budoželje, Crna Rijeka, Vareš, Vakufsko povjerenstvo Visoko

Život, školovanje i angažman Tajib-ef. Balte do dolaska u Vareš

Tajib-ef. Balta rođen je 29. augusta 1902. godine u Kamenici, Crna Rijeka kod Ilijaša. Sin je Ibrahim-ef. i Kade, rođene Šehić, iz Kamenice. Narodnu osnovnu školu završio je u Srednjem, a mekteb pred svojim ocem u rodnom mjestu nakon čega je upisao Merhemića-medresu u Sarajevu u kojoj mu je predavao poznati muderis Hasan-ef. Muhamedagić, Bišćak. U Merhemića-medresi uspješno je završio sedam razreda. Po okončanju školovanja u Medresi, 19. februara 1922. zaposlio se kao sibjan-mualim u džamiji u rodnoj Crnoj Rijeci, za šta je od Ulema-medžlisa u Sarajevu 6. marta 1922. dobio dekret br. 7036. registarski broj 254/1922.¹ Na ovu dužnost imenovan je po *Tevdžib džihet kanunami* budući da je prije njega istu službu sibjan-mualima u

Crnoj Rijeci obavljao njegov otac Ibrahim-ef. Uz ovu dužnost dvije godine kasnije rješenjem Pokrajinske uprave br. 20/24 od 16. januara 1924. imenovan je za vjeroučitelja islamske vjeronauke u Narodnoj osnovnoj školi u Nišićima.² U to doba mladi Tajib-ef. potpuno se posvetio vjersko-prosvjetnom radu u mektebu i osnovnoj školi, marljivo prenoseći znanja o islamu na mlađe generacije. Na tim poslovima zatekao ga je poziv za služenje vojnog roka, tako da je od 22 aprila 1925. do 22. januara 1926. godine služio vojni rok u Bolničkoj četi u Kumanovu, Makedonija.³

Vrativši se iz Kumanova, Tajib-ef. je preuzeo ranije dodijeljene mu dužnosti sibjan-mualima u Crnoj

Rijeci i vjeroučitelja u osnovnoj školi u Nišićima. Reorganizacijom nižih organa Islamske zajednice i uvođenjem pozicije imama matičara, Tajib-ef. je 1928. godine polagao državni ispit za vođenje matica. Na spomenutom ispitu od njega se tražilo da pokaže znanje iz: kiraeta, islamskog vjerovanja, ibadata, ahlaka, povijesti islama, munakehata (glavni šerijatski propisi o braku), osnovnih principa administracije (teorija i praksa), zakonskih i krivičnih propisa o odgovornosti za nepravilno vođenje matica, zakona o ustrojstvu mornarice, čitanja i pisanja (arebica, latinica i ćirilica) te vjersko-prosvjetnog autonomnog Štatuta (tada važećeg Ustava Islamske zajednice). Na ovom ispitu Tajib-ef. je pokazao izvrsno znanje

¹ "Dekret za sibjan mualima", Dosje Balta Ibrahimov Taib br. 118, Arhiv Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu (AGHBB).

² "Rješenje za vjeroučitelja", Dosje Balta Ibrahimov Taib br. 118, AGHBB.

³ "Vojna isprava bolničke čete Sarajevo", Dosje Balta Ibrahimov Taib br. 118, AGHBB.

položivši ga s odličnim uspjehom.⁴ S položenim ispitom za vođenje matica Tajib-ef. Balta ispunio je sve uslove da može biti imenovan na dužnost imama matičara, tj., bio je osposobljen za vršenje dužnosti imama, hatiba, muallima (vjeroučitelja) i obaveza vezanih za vođenje matičnih knjiga rođenih, vjenčanih i umrlih Bošnjaka muslimana na području Ulema-medžlisa u Sarajevu.

Neposredno poslije uspješno položenog ispita 1928. godine Tajib-ef. je postavljen za imama, hatiba, muallima/vjeroučitelja u džematu Čifluk Crna Rijeka, Muftijstvo sarajevsko. U dekretu koji je za tu poziciju dobio od reisul-uleme Čauševića stoji:

Ovo zvanje skopčano je sa vođenjem matice rođenih, vjenčanih i umrlih muslimana u Bosni i Hercegovini u smislu Uredbe Ministarstva vjera u Beogradu od 5. decembra 1927. Na dužnosti koje Vam se povjeravaju ovim dekretom imate nastupiti čim primite dekret i iste savjesno vršite. Nastojte da svoje vladanje udesite u granicama šerijata i da uvijek služite dobrim primjerom svojim džematlijama, ukazujući dužno poštovanje pretpostavljenim vlastima i službenim organima.⁵

Nakon što je nastupio na dužnost imama matičara u džematu Čifluk Crna Rijeka, Tajib-ef. se u decembru 1929. u sreskom šerijatskom sudu u Sarajevu oženio Musa Nefom, kćerkom Tahira i Malke, rođenoj 1912. godine. S Nefom je Tajib-ef. imao sedmero djece, četiri sina i tri kćerke: Ibrahim (rođ. 6.5.1928), Asim (rođ. 1.2.1931), Hasnija (rođ. 24.7.1933), Džemal (rođ. 9.2.1936), Muhamed (rođ. 1.3.1938), Fahrija (rođ. 20.6.1941) i Hatidža (rođ. 1942).⁶ Prema kazivanju njegovog

sina Zihnije Balte koje je zabilježio šejh Azmir Muftić, ovdje spomenutog sina Ibrahima Tajib-ef. je dobio s prvom ženom Sadiković Vasvijom. Poslije nje, Tajib-ef. se oženio Nafijom Musa s kojom je imao devetero djece, pet sinova: Džemal, Muhamed, Fahrija, Zihnija i Mehmedalija te četiri kćerke: Vasvija, Hasna, Zineta i Nevzeta.⁷

U ovom periodu Tajib-ef. se angažirao u Udruženju imama matičara. Naime, na osnivačkoj skupštini ovog udruženja održanoj u Sarajevu 25. februara 1931. godine on je izabran za zamjenika članova Kandidacionog odbora ovog udruženja. (Osnivanje Udruženja..., 1931:151-152)

Na poziciji imama matičara u Crnoj Rijeci Tajib-ef. je ostao do kraja 1932. godine kada je postavljen za imama matičara u džematu Budoželje, općina Vareš.

Tajib-ef. Balta – imam u džematu Budoželje, Vareš

Naime, Ulema-medžlis u Sarajevu razriješio ga je 1932. godine dužnosti imama u džematu Čifluk Crna Rijeka, a umjesto njega na tu poziciju imenovan je Arif-ef. Frljak. S druge strane, Tajib ef. je dekretom broj 4180/32 od 10. decembra 1932. postavljen za džematskog imama matičara i mualima u džematu Budoželje, na području općine Vareš, koji je tada pripadao Vakufskom povjerenstvu u Visokom. Uz imamsko-mualimsku dužnost Tajib-ef. je imenovan za vjeroučitelja islamske vjeronauke u osnovnoj školi u Pržićima, općina Vareš. U spomenutom dekretu stajala je i sljedeća odredba:

Ovlašćuje se, također, da do imenovanja novog džematskog imama za Vareš vodi matice i

pretsjedništvo džematskog medžlisa džemata Vareš. Njegove prinadležnosti iznose 6.348 din. od vakufske centrale.⁸

Dakle, Tajib-ef. Balta je imenovanjem na mjesto imama matičara u Budoželju privremeno preuzeo i dužnost džematskog imama i imama matičara u samom gradu Varešu do imenovanja novog imama na tu poziciju. Na ovu poziciju nešto kasnije imenovan je Abdurahman-ef. Alešević. S Bošnjacima Vareša, Budoželja i okolnih sela Tajib-ef. je dijelio dobro i zlo. Bio je s njima u trenucima sreće kada su se vjenčavali i kada su im se radala djeca, ali je bio i glas utjehe kada su im umirali njihovi najmiliji. Potvrđujući njegove ranije dužnosti, Svrzo, muftija Sarajevskog muftijstva, predložio je 18. novembra 1935. Ulema-medžlisu u Sarajevu da se Tajib-ef. prevede i razvrsta po pragmatici, strukturi službenika na mjesto džematskog imama u Budoželju, općina Vareš. Shodno muftijinom prijedlogu Tajib-ef. od 1935. godine trebao je obavljati sljedeće poslove uz novčani dodatak:

- Matičar s ličnim dodatkom od 2.616 dinara godišnje i porodičnim dodatkom za 4 člana u iznosu od 7 200 dinara.
- Imam u Budoželjskoj džamiji s obavezom klanjanja džume i teravije, za što je posebno nagrađen iz samostalnog vakufa.
- Vjeroučitelj u Narodnoj osnovnoj školi u Pržićima s dva sata sedmično, za što ima godišnji honorar 1.584 dinara.
- Mualim u dvogodišnjem mjesnom mektebu u Budoželju, za što prima nagradu iz vakufa, a ima i besplatan stan. Za sve navedene dužnosti prima sveukupno 11.400 dinara.⁹

⁴ “Kotarski šerijatski sud u Sarajevu – Zapisnik o polaganju ispita Tajiba Balte, imama iz Crne Rijeke kod Sarajeva, za vođenje matica”, POV-13-30/1928, AGHBB; “Uvjerenje o položenom državnom ispitu za vođenje matica br. 213/28”, Dosje Balta Ibrahimov Taib br. 118, AGHBB.

⁵ “Dekret za imama, hatiba i mualima, broj 215/28 od 22.9.1928.”, Dosje Balta Ibrahimov Taib br. 118, AGHBB.

⁶ “Vjenčani list, broj 601/29 od 11.12.1929”, Dosje Balta Ibrahimov Taib br. 118, AGHBB.

⁷ Kazivao šejh Azmir Muftić iz Vareša. Zabilježio Ferid Dautović 10. augusta 2024.

⁸ “Imenovanje za džematskog imama u Budoželju, Ulema medžlis, broj 4180/32 od 24.12.1932.”, Dosje Balta Ibrahimov Taib br. 118, AGHBB.

⁹ “Promaknuće u sistematizovano mjesto džematskog imama u Budoželju, broj 1198/35 od 18. 11.1935, Dosje Balta Ibrahimov Taib br. 118, AGHBB.

Nedugo poslije toga, 2. marta 1936. godine, Tajib-ef. je položio službeno zakletvu, što je u to doba bio obavezan čin za sve imame-matičare. Tajib-ef. je položio sljedeću zakletvu:

Ja Balta Tajib, džematski imam iz Budoželja, kunem se Bogom Svemogućim i Sveznajućim da ću se pokoravati propisima Islamske zajednice i svim naređenjima svojih pretpostavljenih, da ću se u službi i van službe pristojno ponašati, da ću službeno tajnu čuvati, da ću svoju dužnost vršiti savjesno, marljivo i nepristrasno imajući na umu interese Islamske vjerske zajednice i izbjegavajući sve ovo što bi bilo na štetu poverene mi službe.¹⁰

Svojim savjesnim ponašanjem u imamsko-mualimskom radu Tajib-ef. se cijeli radni vijek držao spomenute zakletve. U međuvremenu je aktivno djelovao i u Udruženju imama matičara te je ponovo na izbornoj skupštini ovog udruženja održanoj 1935. godine biran kao zamjenik člana Upravnog odbora (Skupština imama-matičara..., 1935:4), da bi ponovo 1938. godine bio reizabran u istom svojstvu u uglavnom odboru ovog Udruženja. (Sa skupštine..., 1938:179)

S obzirom na to da je Tajib-ef. vrijedno izvršavao poverene mu obaveze, Ulema-medžlis u Sarajevu ga je, s ciljem promaknuća, imenovao 1936. godine za džematskog imama u Zavidovićima. Tajib-ef. je prešao u Zavidoviće gdje je otpočeo s vjersko-prosvjetnim radom, ali se u ovom mjestu kratko zadržao. Naime, njegova porodica, a i on, izgleda nisu željeli napustiti Budoželje u kojem su počeli graditi život tako da je on usrdno zamolio Ulema-medžlis da ga vrati u Budoželje,

što mu je i udovoljeno. (Prevođenje i razvrstavanje..., 1936:102)¹¹

Vrijedni podaci o vjersko-prosvjetnim aktivnostima Tajib-ef. Balte u osnovnim školama na području Vareša i u mektebu nalaze se u njegovom dosjeu koji se čuva u Gazi Husrev-begovoj biblioteci. Naime, 16. juna 1936. godine džemat Budoželje obišao je Hamdija Azabagić, šerijatski sudija i tada predsjednik Povjerenstva, koji je nakon posjete podnio izvještaj o stanju vjerske pouke u ovom džematu. U svom izvještaju koji je koncipiran u vidu upitnika Azabagić je zabilježio:

Mekteb se naziva:

Dvogodišnji mekteb u Budoželju u kome ima jedna prostorija za nastavu u školi.

Broj muslimanske djece:

U prvom razredu osam muških i četvero ženskih. Ukupno 12. U drugom razredu 28 muških i 8 ženskih. Ukupno 36.

Sedmični broj sati vjeronauke koja se drži u školi je:

20. Prema izvještaju djeca ne dolaze redovno na vjeronauku zbog udaljenosti škole, nepogoda i poljskih radova. Opći uspjeh učenika u prvom razredu je dobar, a u drugom vrlo dobar.¹²

Tajib-ef. prema navedenom upitniku ima vrlo dobre didaktičke sposobnosti i pedagoški se odnosi prema djeci. Njegovu predanost poslu i vladanje u službi Azabagić je ocijenio s *odličan*, dok je opća ocjena njega kao vjeroučitelja *vrlo dobar*.¹³

U isto vrijeme 1936. godine Tajib-ef. je radio kao vjeroučitelj islamske vjeronauke u osnovnoj školi u Okruglici, opština Planina, džemat Budoželje. Te godine islamsku vjeronauku u spomenutoj školi, dva puta sedmično,

pohađala su 4 dječaka i 4 djevojčice. Prema izvještaju vjeroučitelja Tajib-ef. u ovoj školi tada su radila tri nastavnika od kojih je jedan bio Bošnjak. U prvom razredu škole bilo je ukupno 35 djece, od kojih osam bošnjačke (četiri dječaka i četiri djevojčice).¹⁴

Narednih godina Tajib-efendiju obilazili su različiti zvaničnici Vakufskog povjerenstva iz Visokog i svi su njegov vjersko-prosvjetni rad ocjenjivali najvišom ocjenom. Štaviše, predstavnici Povjerenstva koji ga je posjetili 1937. i 1938. godine zabilježili su u svojim izvještajima da Tajib-ef. vrijedno radi na izobrazbi svojih džematlija te bi ga, zbog njegovog uspješnog rada, trebalo nagraditi i promaknuti iz reda *zvaničnika* u zvanje *činovnika*.¹⁵ Od 1939. godine u Budoželju je krenuo s radom mješoviti reformirani dvogodišnji mekteb koji je te godine pohađalo 32 djece. Interesantno je da je te godine nastava u mektebu dva puta prekidana. Prvi put radi bolesti mektepske djece, a drugi put zbog požara u mektebu.¹⁶

Budući da je bio među rijetkim imamima s potrebnim kvalifikacijama da može predavati islamsku vjeronauku u osnovnim školama na području Vareša između dva svjetska rata, Tajib-ef. je radio u različitim školama. U njegovom dosjeu stoji da je islamsku vjeronauku predavao u osnovnim školama u: Pržićima, Okruglici i Kralupima (Vareš-Majdan).

Uz vjersko-prosvjetni rad, Tajib-ef. je mnogo radio na poboljšanju infrastrukture Islamske zajednice u svom džematu. Neumorno se zalagao za podizanje i izgradnju novih i renoviranje starih džamija i mekteba na području Vareša. Prilikom obnove džamije u Budoželju mještani su u mihrabu pronašli zazidanu bocu s

¹⁰ "Zakletva", Sresko vakufsko povjerenstvo u Visokom, broj 199/36 od 2.3.1936.", Dosje Balta Ibrahimov Taib br. 118, AGHBB.

¹¹ "Prevođenje i razvrstavanje...", "Rješenje za džematskog imama u Budoželju, Ulema medžlis, broj 3761/36 od 23. 9. 1936.", Dosje Balta Ibrahimov Taib br. 118, AGHBB.

¹² "Ocjena vjeroučitelja, Vakufsko-me-arifsko povjerenstvo u Visokom, broj 748/36, od 7.8.1936., Dosje Balta Ibrahimov Taib br. 118, AGHBB.

¹³ Ibid.

¹⁴ Ibid.

¹⁵ "Ocjena vjeroučitelja, Vakufsko-me-arifsko povjerenstvo u Visokom, 12.8.1937.", Dosje Balta Ibrahimov

Taib br. 118, AGHBB. "Ocjena vjeroučitelja, Vakufsko-me-arifsko povjerenstvo u Visokom, broj 531/38, od 1.8.1938., Dosje Balta Ibrahimov Taib br. 118, AGHBB.

¹⁶ "Ocjena vjeroučitelja, Vakufsko-me-arifsko povjerenstvo u Visokom, broj 700/39, 20.7.1939. Dosje Balta Ibrahimov Taib br. 118, AGHBB.

pismom koje je Tajib-ef. Balta napisao 1938. godine kada je vodio akciju za izgradnju ove džamije. U ovom interesantnom pismu stoji:

El-Hamdulilalhi 'ala kulli hal
(Hvala Allahu na svakom stanju)

Estagfirullahi min kuli zenb
(Tražim oprost od Allaha za sve grijeh)

Sa pomoći velikog Allaha, dž. š. započeta je ova džamija sa gradnjom 14. juna 1938. g. (13. rebiul-vela 1357. g. po hidžretu).

Svečano otvorenje je izvršeno 9. septembra 1938. god (6. ređe-pa 1357. g)

Džamiju je sagradila ovdašnja ehaliya (seljani) od dobrovoljnih priloga, a ista je stajala osim radne sile seljana preko 30.000 dinara.

Inicijativu za gradnju džamije je dao džematski imam (imam matičar) Balta Tajib ef. sin Ibrahimov rodom iz Crne Rijeke sreza sarajevskog koji je ujedno vodio i najvišu brigu da se ovo djelo privede kraju.

Potom se u pismu navode imena članova Građevinskog odbora kao i imena majstora koji su radili na džamiji. Na kraju pisma je molba:

Svi gore spomenuti mole onog koji nađe ovaj papir da se sjete ovih rahmetlija jer se nadaju da neće doživiti rušenje džamije, sa Allah-rahmetejele, te Fatiha dovom.

U Budoželju, 10. septembra
1939. g. 1357. po hidžretu
Džem. imam
Balta Tajib¹⁷

Tajib-efendijin nesebični angažman na izgradnji džamije u Budoželju nije ostao neprimijećen. Ulema-medžlis u Sarajevu je na sjednici održanoj 1940. godine izrazio svoju zahvalnost i pismeno ga pohvalio pohvalom u kojoj stoji:

Gospodinu, Tajib ef. Balti, džematskom imamu Budoželj Srez visočki

Inspekcionim organ ovog Ulema medžlisa izvijestio nas je da je Vašom inicijativom i preuzimljivošću u posljednjih nekoliko godina podignuto i sagrađeno u džematu Budoželj, sreza visočkog, tri nove džamije, a jedna je iz temelja renovirana. Osim toga na Vaš poticaj sagrađeno je u tome džematu još i sedam zadovoljavajućih mektebskih zgrada.

Primivši ovaj izvještaj na znanje u svojoj sjednici od 24. oktobra 1940. broj 9742/40, ovaj Ulema medžlis je istodobno zaključio da Vam za taj neumorni i predani rad na unaprijeđenju vjersko-prosvjetnih prilika povjerenog Vam džemata izrazi ovim putem svoju zahvalnost i da Vas ovim pismeno pohvali

Želimo da u započetom poslu i nadalje ustrajete kao svjetao primjer Vašim kolegama.

Pretsjednik, Čerimović, s.r.¹⁸

Osnivanjem ulemanskog udruženja "El-Hidaje" 1936. godine Tajib-ef. je nastojao svoje aktivnosti usaglasiti s akcijama koje je širom Bosne i Hercegovine provodilo ovo udruženje. Tako je ratne 1943. godine "El-Hidajino" povjerenstvo u Visokom organiziralo niz vjerskih aktivnosti u kojima je s održanim prigodnim predavanjem u džamiji u Budoželju učestvovao i Tajib-ef. Balta. (Rad Povjerenstva El-Hidaje..., 1943:156)

Cijeli Drugi svjetski rat i teške godine poslije njega Tajib-ef. je proveo sa svojim džematlijama neumorno radeći na očuvanju i promoviranju islamskih vrijednosti među njima. U izvještaju o imamima na području Bosne i Hercegovine iz

1947. godine među džematskim imamima navodi se ime Tajib-ef. Balte, imama u Budoželju.¹⁹

Svojim produktivnim radom u Varešu Tajib-ef. nije ostao neprimijećen od državnih organa od kojih je počeo osjećati pritisak uslijed čega je polovinom 1946. godine bio primoran dati ostavku na mjesto džematskog imama u Budoželju koju je Ulema-medžlis na svojoj sjednici održanoj 9. marta 1947. primio na znanje i s februarom 1947. godine razriješio ga daljnje službe u Islamskoj zajednici u Bosni i Hercegovini.²⁰

Nedugo poslije toga Tajib-ef. je od 1952. do 1957. godine tri puta osuđivan od državnog režima, a posljednju kaznu izdržao je 22. septembra 1957. godine.²¹ Azmir Muftić je zabilježio od jednog člana porodice Tajib-ef. Balte koji se prisjetio da je Tajib-ef. osuđen zbog toga što je kao imam na nekom predavanju govorio protiv mješovitih brakova.²² Svjesni teške situacije u kojoj se Tajib-ef. tih godina nalazio, odgovorni u Ulema-medžlisu su mu 1954. godine dozvolili da povremeno honorarno vrši dužnosti imama i hatiba te klanja dženaze u Budoželju u kojem se Tajib-ef. stalno nastanio.²³ Ove obaveze povremeno je obavljao do 15. februara 1957. kada je ponovo dao ostavku Ulema-medžlisu radi prelaska u državnu službu. Ulema-medžlis ga je odjavio s dužnosti imama u Budoželju s 1. februara 1957.²⁴ Njegovi najbliži vjerovatno su ga savetovali da će biti mirniji ako pređe u državnu službu, što je on i prihvatio. No, ni u državnoj službi nije mu bilo lahko jer nakon četiri mjeseca provedenih u "Upravi komunalnih službi" u Varešu morao ići na odsluženje zatvorske kazne da bi se po povratku iz zatvora 10. oktobra

¹⁷ Pismo se nalazi u ličnoj biblioteci šejha Azmira Muftića u Varešu. Ovom prilikom mu se zahvaljujemo što nam je skrenuo pažnju na njega.

¹⁸ "Pohvala za rad", 9742/40, od 19. 11. 1940.", Dosje Balta Ibrahimov Taib br. 118, AGHBB.

¹⁹ "Pretsjedništvu vlade Zemaljskoj komisiji za vjerska pitanja Sarajevo br. 86/47",

21/47, Komisija za vjerska pitanja, (KVP), Arhiv Bosne i Hercegovine (ABIH).

²⁰ "Razrješenje", br. 615/46, od 9.3.1947.", Dosje Balta Ibrahimov Taib br. 118, AGHBB.

²¹ "Sekretarijat za unutrašnje poslove Sarajevo broj 29830/62 od 16.7.62", Dosje Balta Ibrahimov Taib br. 118, AGHBB.

²² Kazivao Asmir Muftić iz Vareša. Zabilježio Ferid Dautović 10. augusta 2024.

²³ "Honorarno odobrenje za imama i hatiba u Budoželju, br. 2458/54, od 25.10.1954, Dosje Balta Ibrahimov Taib br. 118, AGHBB.

²⁴ "Rješenje o razrješenju, br. 331/57, od 13.2.1957.", Dosje Balta Ibrahimov Taib br. 118, AGHBB.

1957. zaposlio u "Rudniku željeza" u Varešu gdje je ostao do kraja augusta 1958. godine, dakle nešto manje od godinu dana.²⁵

U međuvremenu, nakon njegove ostavke, dužnost imama u Budoželju preuzeo je Nesib-ef. Uzunović. Čini se da džemat Budoželje nije odgovarao Nesib-ef. koji se tu zadržao kratko, do 1959. godine. U isto vrijeme Tajib-ef. Balta, koji je gotovo cijeli svoj dotadašnji radni vijek proveo na mjestu imama u Budoželju, dogovarao se s Bošnjacima Budoželja da se, nakon odlaska Nesib-ef., on ponovo vrati na mjesto imama u ovom mjestu. Cijeneci njegov minul rad, džematlije Budoželja u dva navrata su pravili peticije da se Tajib-ef. vrati na dužnost imama kod njih.²⁶ Vakufsko povjerenstvo prihvatilo je njihov prijedlog tako da je Ulema-medžlis u Sarajevu 3. jula 1959. godine izdao Potvrdu o postavljenju.²⁷ Tako je Tajib-ef. nastavio da obavlja dužnost imama i hatiba u Budoželju od 27.

jula 1958. sve do 31. januara 1963. godine kada ga Starješinstvo IVZ razrješava dužnosti imama. Penzionisan je dan kasnije, 1. februara 1963. godine.²⁸ Tajib-ef. Balta, dugogodišnji imam u Budoželju koji se cijelim svojim bićem vezao za ovaj džemat, umro je 1968. godine. Ukopan je u porodičnom groblju Balta u blizini džamije u Budoželju.

Zaključak

Na osnovu neobjavljene građe iz arhiva Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu u ovom radu predstavili smo životopis Tajib-ef. Balte. Tajib-ef. potječe iz ulemanske porodice Balta. Njegov otac Ibrahim-ef. također je bio imam i mualim. Gotovo cijeli

radni vijek Tajib-ef. je proveo u džematu Budoželje, općina Vareš, u kojem se na kraju sa svojom porodicom i skrasio. Tajib-ef. je primjer vrijednog imama posvećenog misiji islama koji je od najviših organa Islamske zajednice nerijetko dobivao pohvale. Bio je aktivan u radu "Udruženja imama-matičara" u Sarajevu, a rado je učestvovao i u aktivnostima koje je širom Bosne i Hercegovine provodilo ulemansko društvo "El-Hidaje". Budući da je u periodu između dva svjetska rata bio jedan od rijetkih imama s potrebnim kvalifikacijama za rad u državnim školama na području Vareša, Tajib-ef. je kroz mektepsku pouku u Budoželju i islamsku vjeronauku u osnovnim školama ostavio neizbrisiv trag.

²⁵ "Radna knjižica Balta Tajib", Dosje Balta Ibrahimov Taib br. 118, AGHBB.

²⁶ "Izjava Vakufskom povjerenstvu Visoko", Dosje Balta Ibrahimov Taib br. 118, AGHBB.

²⁷ "Potvrda o postavljenju br. 1276/1959,

od 3.7.1959", Dosje Balta Ibrahimov Taib br. 118, AGHBB.

²⁸ "Rješenje Komunalnog zavoda za socijalno osiguranje br. 10137, od 1.2.1963., Dosje Balta Ibrahimov Taib br. 118, AGHB

Literatura

(1931). "Osnivanje Udruženja imama-matičara". *Gajret*, XII, 6, 151-152.
(1936). "Prevođenje i razvrstavanje po Pragmatici džematskih imama i pomoćnika

na području Ulema-medžlisa u Sarajevu". *Glasnik IVZ*, VII, 2-3, 102.
(1943). "Rad Povjerenstva El-Hidaje u Visokom", *El-Hidaje*, VII, 4-5, 156.

(1937/38). "Sa skupštine džematskih imama". *El-Hidaje*, II, 11-12, 179.
(1935). "Skupština imama-matičara u Sarajevu". *Islamski svijet*, IV, 158, 4.

الموجز

الشيخ طيب بلطة - صورة الإمام في فاريش في القرن العشرين

فريد داوتوفيتش

يعرض الكاتب في هذا المقال سيرة الإمام الجليل الشيخ طيب بلطة، الذي قضى معظم حياته العملية في مسجد بودوجيلي، في بلدية فاريش، حيث كان يعيش مع عائلته. واستناداً إلى مواد غير منشورة من أرشيف مكتبة الغازي خسرو بك في سراييفو، يرسم الكاتب صورة لأنشطة الشيخ طيب بلطة الدينية والتعليمية، الذي حظي بثناء وتقدير السلطات العليا في المشيخة الإسلامية لعمله الدعوي.

الكلمات الرئيسية: الشيخ طيب بلطة، بودوجيلي، تسرنا رييكا، فاريش، أمانة الأوقاف في فيسوكو.

Summary

TAJIB EFFENDI BALTA – AN IMAM OF VAREŠ OF THE 20TH CENTURY

Ferid Dautović

In this article, the author presents a biography of an outstanding imam, Tajib efendi Balta who spent his entire professional life in the jamaat of Bodoželje, municipality of Vareš, where he also made his permanent residence. On the basis of some unpublished data obtained from Gazi Husrev-bey's Library in Sarajevo, the author here offers an insight into Tajib effendi Balta's contribution to religious education in the region.

Keywords: Tajib-ef. Balta, Budoželje, Crna Rijeka, Vareš, Vakufsko povjerenstvo Visoko